

Остаточні оцінки депозитних програм слід розрахувати як суму відповідних оцінок за критеріями, зваженими на відносну значущість самого критерію (табл. 3).

Таблиця 3

Остаточні оцінки альтернатив

Альтернатива	Оцінка альтернативи						Оцінка факторів	Підсумкова оцінка
	Р	С	П	Т	Л	К		
М	0,0714	0,2530	0,1111	0,2516	0,2524	0,09875	0,10079	0,17311
М+	0,0714	0,3829	0,2222	0,0641	0,0982	0,09875	0,38081	0,22245
Р	0,0714	0,1013	0,1111	0,1599	0,2524	0,18857	0,15999	0,13404
Р+	0,0714	0,0645	0,2222	0,0425	0,0985	0,18857	0,04256	0,12290
ПП	0,0714	0,1533	0,1111	0,1007	0,2524	0,09875	0,06418	0,12872
О	0,6428	0,0448	0,2222	0,3808	0,0460	0,32661	0,25168	0,21878

Отже, виходячи із підсумкових даних, можна дійти висновку про те, що ступінь відмінності депозитних програм банку за обраними критеріями є невисоким.

Фактично можна виділити програму "Мегаприбуток+", що передбачає відносно високі відсоткові ставки, можливість поповнення вкладу та диференційований термін вкладу, а також депозит "Ощадний" – безстроковий депозит із найменшою ставкою, проте можливістю розрахунків, поповнення та капіталізацією. Інші програми мають оцінки, що суттєво не відрізняються.

Отже, для оцінки ефективності депозитних програм банку було використано метод аналізу ієрархій, математичний апарат якого дозволив привести суб'єктивні судження експертів до математично формалізованого вигляду та оцінити згідно з правилами взаємопов'язаності, несуперечливості та логічності.

Таким чином, у роботі було досліджено місце проблеми у банківській системі, розроблено модель дослідження та оцінки основних параметрів проблеми, а також було перевірено здатність такої моделі бути реально доречною у процесі аналізу банківської діяльності.

Наук. керівн. Тищенко В. Ф.

Література: 1. Довгяло А. М. Диалог пользователя с ЭВМ: Основы проектирования и реализации / А. М. Довгяло. – К. : Наукова думка, 1981. – 232 с. 2. Сакман Г. В. Решение задач в системе человек – ЭВМ / Г. В. Сакман. – М. : Мир, 1973. – 351 с. 3. Литвак Б. Г. Экспертные оценки в принятии решений / Б. Г. Литвак. – М. : Патент, 1996. – 271 с. 4. Андрейчиков А. В. Анализ, синтез, планирование решений в экономике / А. В. Андрейчиков, О. Н. Андрейчикова. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 368 с. : ил. 5. Офіційний сайт ПАТ "АЛЬФА-БАНК". – Режим доступу : www.alfabank.com.ua.

Шандиба А. В.

УДК 336.717.3

Магістр 2 року навчання
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕПОЗИТНОЇ БАЗИ БАНКІВ УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто шляхи формування ресурсної бази банків за рахунок вкладних операцій. Відмічено взаємозв'язок депозитної бази зі стабільністю грошово-кредитного ринку в Україні. Досліджено сутність та особливості депозитної бази банків та проаналізовано сучасне становище і перспективи розвитку банків.

Анотация. Рассмотрены пути формирования ресурсной базы банков за счет вкладных операций. Отмечена взаимосвязь депозитной базы со стабильностью денежно-кредитного рынка в Украине. Исследована сущность и особенности депозитной базы банков и проанализированы современное положение и перспективы развития банков.

© Шандиба А. В., 2013

Annotation. The article deals with formation of the resource base of banks through deposit operations. Attention is drawn to the correlation between the deposit base and the stability of the monetary and credit market in Ukraine. The essence and characteristics of the deposit base of banks are studied and the current situation and prospects of the bank development are analyzed.

Ключові слова: банківська система, депозити фізичних осіб, депозити юридичних осіб, депозитна база, ризик, вклад.

Діяльність банків та масштаби їх операцій залежать від обсягу ресурсів, якими вони володіють. Більшість ресурсів банку формуються завдяки залученню коштів. Саме депозитні вклади відіграють важливу роль у формуванні ресурсної бази банку і слугують мірилом довіри та визнання діяльності банку вкладниками. Перехід від адміністративно-командних методів управління банківською системою до економічних посилює роль конкуренції та зумовлює необхідність урахування потреб клієнтів грошово-кредитного ринку, розробки та реалізації ефективної депозитної політики [1]. Тому тема статті є актуальною.

Проблеми розвитку депозитних операцій для формування ресурсної бази банку аналізували у своїх працях вітчизняні та зарубіжні науковці: Врублевський О. С., Дмитрієва О. М., Кириленко В. О., Ковшар А. І. та ін. [1 – 4].

Метою статті є проблеми розвитку депозитних операцій у сучасних умовах господарювання вітчизняної економіки, причини виникнення ризиків у діяльності банків при здійсненні депозитних операцій та визначення перспективних напрямів розвитку банківської системи України (БСУ).

Об'єкт дослідження – депозитна база банків.

Предмет дослідження становить узагальнення сучасного стану депозитної діяльності банків.

Розвиток банківської системи спричинив загострення конкуренції між банками за ресурси та ефективні напрями їх розміщення. Це призвело до поступового зниження прибутковості банківської діяльності. Тепер для успішного функціонування та розширення діяльності банківської установи недостатньо залучати кошти за нижчою ціною, а розміщувати за вищою, для цього необхідно створювати ефективну систему менеджменту банку. Для підтримки своєї конкурентоспроможності банки вимушені пропонувати своїм клієнтам усе нові послуги, застосовувати різноманітні фінансові інструменти та розширювати свою діяльність [4].

У банківській практиці України для налагодження депозитних послуг згідно з вимогами ринкової економіки велике значення має розробка і впровадження системи депозитних рахунків. До головних елементів цієї системи належать: форми депозитних розрахунків, режими здійснення депозитних операцій, порядок розміщення коштів на депозитах; умови їх вилучення, встановлення строків зберігання коштів, регулювання величини процентних виплат [3]. Ринок депозитних вкладів на сьогоднішній день достатньо насичений. Усі програми, які вимагає ринок, уже на ньому присутні. А ринок сьогодні вимагає лояльних умов і максимальних ставок. Тому нові високотехнологічні продукти поки що для нашої країни не актуальні. Це такі продукти, як комбінація банківських внесків зі страховими продуктами та інші складніші програми. Наприклад, в Україні не дуже активно працює програма довгострокових накопичувальних депозитів строком на 10 – 20 років, тобто на такому рівні, як це відбувається в розвинених європейських країнах. В Україні більше користуються попитом короткострокові депозити – строком до двох років. Безумовно, банки сьогодні можуть, виходячи зі своїх можливостей, запропонувати депозити строком на 10 років. Але, по-перше, процентна ставка по них буде нижча, ніж та, що існує по внесках строком на рік. По-друге, населення психологічно ще не готове до таких довгострокових внесків. Депозити серед населення, звичайно, потрібні, адже альтернатив не існує. Люди розуміють, що інфляція буде у будь-якому випадку – розмістять вони гроші на депозит чи ні. Але, помістивши гроші в банк, можна хоча б нівелювати вплив інформації і хоча б нічого не втратити [4].

Сьогодні депозити – це не спосіб заробітку, а швидше засіб зберегти те, що є, з найменшими втратами для себе. Хоча при високих відсотках заробити також можливо. Згідно з останніми дослідженнями, більшість принаймні отримує назад вкладені кошти, навіть якщо втрачає на відсотках [5].

Банківська система України знаходиться на етапі сегментації ринку банківських послуг між окремими банківськими інститутами, яка, у свою чергу, забезпечується відповідною політикою комерційних банків. Проведений аналіз дозволив визначити еволюцію банківської діяльності на ринку заощаджень та систематизувати особливості даних процесів в Україні. Визначено тісний взаємозв'язок між розвитком депозитного ринку та процесами стабілізації грошової одиниці, грошово-кредитного ринку, зростанням грошових доходів населення та соціально-економічним зростанням загалом.

Важливим чинником зростання обсягів депозитного ринку в Україні є зростання грошових доходів юридичних та фізичних осіб, що за умови відсутності фінансового ринку як альтернативи інвестування визначає депозитні вклади як головне джерело портфеля активів. За цих умов особлива увага звертається на фінансові аспекти діяльності банку. Забезпечення фінансової стабільності банку в сучасних умовах базується на використанні механізму банківського менеджменту, складовою якого є депозитна політика банку.

Таким чином, ефективність управління та функціонування банку значною мірою визначається ефективністю реалізації депозитної політики. У кожній країні розробляються принципи регулювання і стимулювання банківського ринку. Час показує, що необхідно знаходити абсолютно нові підходи і, на погляд автора, банківські і фінансові інститути мають розглядатися не самі по собі, а як фундамент національної економіки. І з цієї точки зору стійкість фінансових інститутів, їх рентабель-

ність буде найважливішим показником не лише для фінансової системи країни, а для економіки в цілому, тобто ефективність банківської системи має оцінюватися інтегрально – з погляду її функцій у національній або світовій економіці. Це радикально інший підхід до фінансово-банківської системи, який дасть можливість переглянути взаємозв'язок з реальним сектором економіки і домогосподарствами.

Наук. керівн. Азізова К. М.

Література: 1. Врублевський О. С. Громадянин і банк: депозитні операції / О. С. Врублевський. – К. : ТОВ "ІКЦ Леста", 2010. – 44 с. 2. Дмитрієта О. А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку / О. А. Дмитрієта // Фінанси України. – 2008. – № 5. – С. 17–19. 3. Кириленко В. Депозитна політика комерційного банку / В. Кириленко / Банківська справа. – 2005. – № 2. – С. 42–50. 4. Ковшар А. І. Шляхи удосконалення депозитної політики на сучасному етапі / А. І. Ковшар // Фінанси України. – 2011. – № 7. – С. 42–45. 5. Офіційний сайт НБУ. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

Задихайло А. С.

УДК 336.774.3.(477)

Магістр 1 року навчання
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В БАНКАХ УКРАЇНИ

Анотація. Проаналізовано та виявлено основні існуючі проблеми оцінки кредитоспроможності потенційних позичальників банку. Запропоновано можливі шляхи вирішення проблем оцінки кредитоспроможності клієнтів для визначення надійності клієнта і прийняття рішення щодо доцільності кредитування.

Аннотация. Проанализированы и выявлены основные существующие проблемы оценки кредитоспособности потенциальных заемщиков банка. Предложены возможные пути решения проблем оценки кредитоспособности клиентов для определения надежности клиента и принятия решения о целесообразности кредитования.

Annotation. The main problems of credit rating of potential borrowers are analyzed. Possible problem solutions to clients' credit rating are offered to determine the customer reliability and make a decision about crediting.

Ключові слова: кредитоспроможність клієнтів, оцінка кредитоспроможності, позичальник, кредит, проблеми і шляхи вирішення.

Банківське кредитування є важливим джерелом одержання прибутку банками, а також є головним джерелом фінансування діяльності підприємств. На сучасному етапі все більшу актуальність здобуває правильна й ефективна організація кредитних взаємин банків і підприємств. При наданні кредиту будь-який банк стикається з необхідністю оцінки кредитоспроможності позичальників. Ця процедура є обов'язковою, і її результати істотно впливають як на результати конкретних кредитних угод, так і на ефективність кредитної діяльності банку в цілому. Оцінка кредитоспроможності також важлива для позичальника, оскільки від її результату залежить обсяг наданого кредиту або не надання його взагалі [1].

Проблема в існуючих методах оцінки кредитоспроможності позичальника та запропоновання шляхів її вирішення набула широкого висвітлення у публікаціях багатьох вітчизняних авторів, зокрема: Бугеля Ю. В., Дзюблюка О. В., Лагутіна В. Д. та ін. [2 – 4].

Метою статті є визначення проблем оцінки кредитоспроможності позичальника та шляхів їх вирішення.

З ризиком невиконання позичальником умов кредитного договору завжди пов'язана кредитна діяльність банку, зокрема: неповернення основної суми боргу, порушення строків погашення позичкових коштів та несплати відсотків кредитом. Величина ризику та ймовірність його появи залежить від багатьох факторів: підприємства-позичальники мають різний технічний і фінансовий стан;

© Задихайло А. С., 2013